# ODLUKA VIJEĆA (ZVSP) 2022/847

## od 30. svibnja 2022.

## o potpori naporima za sprečavanje i suzbijanje nezakonitog širenja malog i lakog oružja (SALW) i streljiva i trgovanja njima te njihova utjecaja u Sjevernoj i Južnoj Americi

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 28. stavak 1. i članak 31. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku,

budući da:

(1) Vijeće je 19. studenoga 2018. donijelo Strategiju EU-a protiv nezakonitog vatrenog oružja, malog i lakog oružja („SALW") i pripadajućeg streljiva pod nazivom „Osiguravanje oružja, zaštita građana" („Strategija EU-a za SALW"), kojom se utvrđuju smjernice za djelovanje Unije u području malog i lakog oružja (SALW).

(2) Na regionalnoj razini Strategijom EU-u za SALW Unija i njezine države članice obvezuju se da će drugim zemljama pomoći da poboljšaju sigurnost državnih zaliha i upravljanje njima, jačanjem nacionalnih zakonodavnih i upravnih okvira te jačanjem institucija koje reguliraju zakonitu nabavu SALW-a i streljiva za obrambene i sigurnosne snage te upravljanje zalihama takvog SALW-a i streljiva.

(3) U Strategiji EU-a za SALW navodi se da će Unija težiti sinergiji s relevantnim američkim državama i regionalnim organizacijama radi smanjenja nezakonitog širenja SALW-a i trgovanja SALW-om kako bi se smanjili oružano nasilje i kriminalne aktivnosti.

(4) Latinska Amerika i Karibi teško su pogođeni širenjem i prekomjernim gomilanjem SALW-a. Američka hemisfera i dalje je jedna od najnasilnijih regija na svijetu. Prema najnovijoj globalnoj studiji Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) o ubojstvima iz 2017., u regiji je zabilježena stopa od 17,2 ubojstva na 100 000 stanovnika, što je gotovo tri puta više od svjetskog prosjeka. Velika većina ubojstava počinjena je upotrebom vatrenog oružja i zbog toga je suzbijanje i sprečavanje širenja oružja i streljiva i nezakonitog trgovanja njima jedan od prioriteta međuameričke agende.

(5) U skladu sa Strategijom EU-a za SALW Unija će ojačati svoj dijalog i svoju suradnju s regionalnim organizacijama koje rade na kontroli SALW-a usklađivanjem svojih aktivnosti s regionalnim strategijama i akcijskim planovima.

(6) Organizacija američkih država (OAD) tajništvo je Međuameričke konvencije protiv nezakonite proizvodnje vatrenog oružja, streljiva, eksploziva i drugih povezanih materijala te trgovanja njima (CIFTA) te koordinira i provodi regionalne inicijative za suzbijanje nezakonitog SALW-a u Sjevernoj i Južnoj Americi.

(7) Unija je prethodno pružila potporu aktivnostima OAD-a Odlukom Vijeća (ZVSP) 2018/2010 ([1]) za potporu borbi protiv nezakonitog širenja SALW-a i streljiva i trgovanja njima te njihova učinka u Latinskoj Americi i Karibima. S tim u vezi, Unija je odlučila financirati tu inicijativu upravo u cilju smanjenja oružanog nasilja i kriminalnih aktivnosti.

([1]) Odluka Vijeća (ZVSP) 2018/2010 od 17. prosinca 2018. za potporu borbi protiv nezakonitog širenja malog i lakog oružja (SALW) i streljiva i trgovanja njima te njihova učinka u Latinskoj Americi i Karibima u okviru Strategije EU-a protiv nezakonitog vatrenog oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva „Osiguravanje oružja, zaštita građana" (SL L 322, 18.12.2018., str. 27.).

(8) Na trećoj konferenciji Ujedinjenih naroda o preispitivanju napretka postignutog u provedbi Akcijskog programa UN-a protiv nezakonitog malog i lakog oružja, održanoj 30. lipnja 2018., donesen je zaključni dokument u kojem su države obnovile svoju predanost sprečavanju i suzbijanju preusmjeravanja malog i lakog oružja. Države su ponovno potvrdile svoju spremnost razvijati međunarodnu i jačati regionalnu suradnju s pomoću bolje koordinacije, savjetovanja, razmjene informacija i operativne suradnje, u kojima će sudjelovati relevantne regionalne i podregionalne organizacije, kao i tijela kaznenog progona, tijela nadležna za nadzor granica i tijela nadležna za izdavanje dozvola za izvoz i uvoz.

(9) U Programu održivog razvoja Ujedinjenih naroda do 2030. potvrđuje se da je suzbijanje nezakonite trgovine malim i lakim oružjem potrebno za postizanje mnogih ciljeva održivog razvoja, među ostalim i onih koji se odnose na mir, pravdu i snažne institucije, smanjenje siromaštva, gospodarski rast, zdravlje, rodnu ravnopravnost i sigurne gradove. Stoga su se u okviru cilja održivog razvoja br. 16.4 sve države obvezale na znatno smanjenje nezakonitih financijskih tokova i nezakonitih tokova oružja.

(10) U svojem programu za razoružanje naslovljenom „Osiguravanje naše zajedničke budućnosti”, koji je predstavljen 24. svibnja 2018., glavni tajnik Ujedinjenih naroda pozvao je na rješavanje problema nezakonite trgovine konvencionalnim oružjem i njegova prekomjernog gomilanja te na podupiranje pristupa na razini zemalja u vezi s malim oružjem.

(11) U II. fazi (faza II.), kao nastavak prethodnih napora Unije, zadržava se paradigma multilateralizma i sinergije između Unije i OAD-a te se njome nadopunjuje globalni rad Unije u tom području usmjeravanjem na regiju koja je ozbiljno pogođena širenjem i prekomjernim gomilanjem SALW-a i trgovanjem njime,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

*Članak 1.*

1. U cilju provedbe Strategije EU-a za SALW, svrha je ove Odluke suočavanje s problemom oružanog nasilja u Sjevernoj i Južnoj Americi. U tu svrhu Unija financira projekt opisan u Prilogu, čiji je cilj suzbiti širenje vatrenog oružja i streljiva i nezakonito trgovanje njima te spriječiti upotrebu vatrenog oružja u teško pogođenim zajednicama.

2. Na temelju stavka 1. ciljevi su ove Odluke sljedeći:

(a) ojačati nacionalni regulatorni okvir za vatreno oružje, uzimajući u obzir međunarodne norme i dobre prakse;

(b) poboljšati operativnu sposobnost nacionalnih tijela za označivanje, praćenje, skladištenje i uništavanje vatrenog oružja;

(c) optimizirati kontrolu malog oružja upotrebom Regionalnog komunikacijskog mehanizma za zakoniti prijenos vatrenog oružja i streljiva (MCTA);

(d) ojačati otpornost zajednice na nasilje počinjeno vatrenim oružjem i smanjiti pristup nezakonitom i/ili neželjenom vatrenom oružju;

(e) razviti srednjoamerički plan za vatreno oružje kako bi se zemlje opremile praktičnim upravljačkim alatom s pomoću regionalnog koordiniranog pristupa utemeljenog na dokazima.

3. Detaljan opis projekta naveden je u Prilogu ovoj Odluci.

*Članak 2.*

1. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („Visoki predstavnik”) odgovoran je za provedbu ove Odluke.

2. Tehničku provedbu projekta iz članka 1. izvršava OAD.

3. OAD obavlja svoje zadaće pod nadležnošću Visokog predstavnika. Visoki predstavnik u tu svrhu sklapa potrebne aranžmane s OAD-om.

*Članak 3.*

1. Financijski referentni iznos za provedbu projekta koji financira Unija iznosi 4 240 906 EUR.

2. Rashodima koji se financiraju iz referentnog iznosa utvrđenog u stavku 1. upravlja se u skladu s postupcima i pravilima koji se primjenjuju na opći proračun Unije.

3. Komisija nadzire ispravnost upravljanja rashodima iz stavka 1. U tu svrhu ona sklapa potreban sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava s OAD-om. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava utvrđuje se da OAD mora osigurati vidljivost doprinosa Unije u skladu s njegovom veličinom.

4. Komisija nastoji sklopiti sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava iz stavka 3. u najkraćem mogućem roku nakon stupanja na snagu ove Odluke. Ona obavješćuje Vijeće o svim poteškoćama u tom procesu i o datumu sklapanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

*Članak 4.*

1. Visoki predstavnik izvješćuje Vijeće o provedbi ove Odluke na osnovi redovitih opisnih izvješća koja priprema OAD. Ta su izvješća temelj za evaluaciju koju provodi Vijeće.

2. Komisija izvješćuje o financijskim aspektima projekta iz članka 1.

*Članak 5.*

1. Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

2. Ova Odluka prestaje važiti 36 mjeseci nakon datuma sklapanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava iz članka 3. stavka 3. Međutim, ona prestaje važiti šest mjeseci nakon datuma njezina stupanja na snagu ako se u tom šestomjesečnom razdoblju ne sklopi nikakav sporazum.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. svibnja 2022.

*Za Vijeće*
*Predsjednica*
C. COLONNA

*PRILOG*

PROJEKTNI DOKUMENT

BORBA PROTIV NEZAKONITOG ŠIRENJA MALOG I LAKOG ORUŽJA I STRELJIVA I TRGOVANJA NJIMA TE NJIHOVA UTJECAJA U SJEVERNOJ I JUŽNOJ AMERICI

## 1. **Kontekst**

Kad je riječ o oružanom nasilju, Sjeverna i Južna Amerika čine jednu od najteže pogođenih svjetskih regija: 2017. zabilježena je najviša regionalna stopa ubojstava sa 17,2 ubojstva na 100 000 stanovnika, u usporedbi s globalnim prosjekom koji iznosi 6,1 na 100 000 stanovnika ([1]). Jednostavan pristup vatrenom oružju i njegova dostupnost u mnogim zemljama ključni su čimbenici za objašnjenje tih stopa. Gotovo 75 % ubojstava u regiji počinjeno je vatrenim oružjem ([2]). Ta je regija i jedno od glavnih odredišta nezakonitog trgovanja vatrenim oružjem ([3]).

Uvelike uslijed tih negativnih trendova širenje vatrenog oružja i nezakonito trgovanje njime postali su prioritet agende za sigurnost građana u regiji. S obzirom na sve veću složenost i internacionalizaciju zločinačkih organizacija, zemlje Sjeverne i Južne Amerike istaknule su važnost koordinacije i prekograničnih strategija. Ta je predanost 1997. godine rezultirala potpisivanjem Međuameričke konvencije protiv nezakonite proizvodnje vatrenog oružja, streljiva, eksploziva i drugih povezanih materijala te trgovanja njima (CIFTA), prvog regionalnog obvezujućeg sporazuma te vrste. CIFTA-u je ratificirala 31 od 34 države članice Organizacije američkih država (OAD) i ona je ključan alat za suočavanje s problemom nezakonite trgovine malim oružjem u regiji.

Međutim, unatoč dragocjenim naporima nacionalnih tijela, zemlje još uvijek ne mogu u potpunosti provesti CIFTA-u. Složenost organiziranog kriminala koji kontrolira trgovanje oružjem u regiji, uključujući specijalizaciju rada, koordinacijske strukture i internacionalizaciju operacija, ozbiljan je izazov za sposobnost zemalja da istraže i kazneno gone te zločine. Osim toga, imaju poteškoća pri usklađivanju s drugim protokolima i pri provedbi strategija kojima bi se moglo smanjiti širenje i dostupnost vatrenog oružja. Vojne i sigurnosne snage nisu sustavne u provedbi protokola za upravljanje zalihama, čime se povećava vjerojatnost preusmjeravanja vatrenog oružja i streljiva na nezakonito tržište, kao i rizik od neplaniranih eksplozija u skladišnim objektima. Označivanje i praćenje vatrenog oružja te vođenje evidencije o njemu u regiji se ne provodi dosljedno te se na taj način koče kaznene istrage kojima bi se moglo pratiti podrijetlo vatrenog oružja, povezati ga s više mjesta zločina i otkriti mreže nezakonitog trgovanja. Nepostojanje nacionalnog zakonodavstva kojim bi se uzele u obzir obveze iz CIFTA-e i uvela obveza provođenja tih aktivnosti ugrožava nastavak i održivost tih praksi.

Osim toga, većina regije i dalje se suočava s izazovima u promicanju dobrobiti svojih zajednica, koje su, uz druge uvjete koji ih dovode u ranjiv položaj, pogođene visokim razinama siromaštva, nezaposlenosti i nedostatkom pristupa javnim uslugama. Veća je vjerojatnost da članovi tih zajednica postanu žrtve ili počinitelji oružanog nasilja. Stoga, kako bi se spriječio nastavak ciklusa nasilja, nije dovoljno usredotočiti se samo na politike kontrole oružja. Potrebno je uzeti u obzir te čimbenike rizika i ojačati otpornost članova zajednice. Kombinacija represivnih i preventivnih politika ključna je za smanjenje razina oružanog nasilja u regiji. Kako bi odgovorile na te izazove, države članice OAD-a odobrile su 2019. prvi Hemisferski akcijski plan za usmjeravanje oblikovanja javnih politika za sprečavanje i smanjenje ubojstava s namjerom, uzimajući u obzir okvir Međuameričkog programa za sprečavanje nasilja i kaznenih djela. Akcijskim planom utvrđuje se niz od 28 preporuka o: 1. dostavljanju, širenju i upotrebi informacija i znanstvenih dokaza; 2. osmišljavanju i provedbi politika prevencije te 3. kaznenom pravosuđu.

U tom kontekstu Odjel javne sigurnosti OAD-a (DPS/OAD) od 2007. pruža potporu zemljama Sjeverne i Južne Amerike kako bi se poboljšala njihova sposobnost za ispunjavanje obveza iz CIFTA-e ([4]) i ovlasti uspostavljenih radi sprečavanja nasilja i kaznenih djela, posebno među najugroženijim skupinama stanovništva. Nakon petogodišnje pauze Odjel javne sigurnosti OAD-a 2019. ponovno je aktivirao svoje operativne programe, uz financiranje sredstvima Europske unije. Projekt naslovljen „Borba protiv nezakonitog širenja malog i lakog oružja (SALW) i streljiva i trgovanja njima te njihova učinka u Latinskoj Americi i Karibima” započeo je 2019. i završio 2021. Riječ je o sveobuhvatnoj inicijativi za kontrolu oružja koja se provodi u okviru Programa pomoći za kontrolu oružja i streljiva (PACAM) Odjela javne sigurnosti (DPS);

([1]) Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC), *Global Study on Homicide* (Globalna studija o ubojstvima), 2019., https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html.

([2]) Ibid.

([3]) Prema Globalnoj studiji o trgovanju vatrenim oružjem Srednja i Južna Amerika, zajedno sa zapadnom Azijom, čine 80 % odredišta trgovanja vatrenim oružjem (UNODC, 2020.).

([4]) Od 2007. do 2015. Odjel javne sigurnosti OAD-a provodio je inicijative Programa pomoći za kontrolu oružja i streljiva (PACAM) u regiji. Koristi je imalo 25 država članica OAD-a, a došlo je do označivanja više od 290 000 primjeraka vatrenog oružja te uništenja dodatnih 60 000 primjeraka oružja i više od 1 700 tona streljiva diljem regije.

njome se uzimaju u obzir iskustva stečena u prethodnim aktivnostima te se ona temelji na tim uspješnim rezultatima kako bi se dodatno unaprijedila provedba CIFTA-e i regionalnih ovlasti za sprečavanje kaznenih djela. Međutim, pandemija bolesti COVID-19 i mjere ograničavanja koje su zemlje donijele za suočavanje s pandemijom izravno su utjecale na provedbu projekta, posebno na one aktivnosti koje se moraju provesti na licu mjesta, uz izravno osposobljavanje i nadzor službenika (kao što su uništavanje i označivanje SALW-a). Osim toga, smanjena je dostupnost vlade za suradnju i sudjelovanje u projektnim aktivnostima jer su napori preusmjereni na rješavanje dotad nezabilježene zdravstvene krize. Zbog toga je trebalo prilagoditi opseg projekta, uz određeni učinak na očekivane rezultate.

S obzirom na navedene izazove i sve veće potrebe zemalja (za koje se nije očekivalo da će se u potpunosti riješiti u okviru trogodišnje inicijative), u II. fazi projekta i dalje će se pružati sveobuhvatna potpora zemljama, kako bi se odgovornost za te procese prenijela na nacionalnu razinu. Iskustvo Odjela javne sigurnosti OAD-a pokazalo je da je potrebna stalna potpora kako bi se održali napredak i poboljšanja u pogledu kontrole vatrenog oružja i sprečavanja nasilja i kaznenih djela počinjenih vatrenim oružjem te će se u skladu s time u toj novoj fazi uzeti u obzir važnost dugoročnih strategija za osiguravanje smislenih i održivih promjena u sigurnosnim politikama i uvjetima.

## 2. **Tehnički pristup**

Tijekom II. faze Odjel javne sigurnosti OAD-a i dalje će ulagati u holistički pristup kojim se kombiniraju represivna i preventivna perspektiva, uz normativne i operativne aktivnosti, kako bi se riješilo složeno pitanje oružanog nasilja i nezakonitog trgovanja u regiji. Kao što se pokazalo u drugim regijama, moderan, usklađen i harmoničan zakonodavni okvir, u skladu s međunarodnim normativnim okvirom, temelj je učinkovitih politika za kontrolu vatrenog oružja. Zakonodavne promjene moraju biti popraćene poboljšanjem sposobnosti zemalja za operacionalizaciju i provedbu zakona. U skladu s navedenim, djelovanjem u ta dva područja projekt će se moći istodobno usmjeriti na potrebe zemalja te će se njime promicati dugoročne i održive promjene. Navedene aktivnosti za jačanje kontrole vatrenog oružja i smanjenje dostupnosti vatrenog oružja dopunit će se preventivnim pristupom kako bi se smanjila potražnja u zajednicama koje su znatno pogođene oružanim nasiljem, s posebnim naglaskom na sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja povezanog sa zlouporabom vatrenog oružja. Djelovanjima za promicanje sigurnih praksi među građanima tih zajednica, kao i rješavanjem sukoba, pomoći žrtvama i osobama koje su preživjele nasilje te dobrovoljnom predajom SALW-a i streljiva nastoji se poboljšati otpornost zajednice na oružano nasilje.

U okviru predloženog koncepta za ovaj projekt, Odjel javne sigurnosti OAD-a preuzet će, s pomoću PACAM-a, ulogu agencije za koordinaciju i provedbu putem suradničkog pristupa s drugim agencijama u tom području i nacionalnim tijelima. Koristeći se političkim forumima i komunikacijskim kanalima OAD-a, Odjel javne sigurnosti OAD-a utvrdit će zemlje u regiji kojima je potrebna potpora i surađivati s njima u okviru posebnih sporazuma nužnih za konsolidaciju pomoći. U okviru projekta osigurat će se posebna i prilagođena potpora svakoj zemlji, s obzirom na to da one možda neće imati iste potrebe i nedostatke. Potpora neće biti predviđena za sve zemlje u svim sastavnicama projekta. Umjesto toga, Odjel javne sigurnosti OAD-a i dalje će se služiti prethodnim uspješnim pristupom PACAM-a, a to podrazumijeva sljedeće: mapiranje i utvrđivanje potreba svake zemlje, uključivanje nadležnih tijela i izradu plana pomoći te provođenje misija. Osim toga, uzimajući u obzir iskustva stečena u prilagodbi projektnih aktivnosti tijekom pandemije, Odjel javne sigurnosti OAD-a nastojat će, kada je to moguće, optimizirati resurse upotrebom virtualnog okruženja i tehnoloških alata.

Isto tako, u obzir će se uzeti različiti učinci koje oružano nasilje ima na žene, muškarce, djevojčice i dječake, kao i na ranjivo stanovništvo, te će rodna perspektiva i perspektiva ljudskih prava biti prisutne i u II. fazi. To znači da će se žene uključiti na svim razinama provedbe projekta i da će se poticati ravnopravnije sudjelovanje žena u projektnim aktivnostima, kao korisnicâ intervencija. Osim toga, aktivnosti za sprečavanje nasilja bit će posebno usmjerene na potrebe žena i djevojčica za sigurnošću i zaštitom unutar njihovih zajednica i na njihovo sudjelovanje u potrazi za rješenjima tih izazova, kao i na uključivanje sastavnica koje su usmjerene isključivo na suočavanje s rodno uvjetovanim nasiljem.

## 3. **Opći cilj**

Jačanje sposobnosti država članica OAD-a za rješavanje pitanja oružanog nasilja u regiji podupiranjem mjera za borbu protiv širenja vatrenog oružja i streljiva i nezakonitog trgovanja njima te sprečavanjem upotrebe vatrenog oružja u znatno pogođenim zajednicama.

4. **Opis intervencijskih strategija projekata**

**Cilj br. 1: ojačati nacionalni regulatorni okvir za vatreno oružje, uzimajući u obzir međunarodne norme i dobre prakse**

**Aktivnosti**

— utvrđivanje prioritetnih zemalja za pružanje pomoći u zakonodavnom preispitivanju, na temelju procjene potreba i uzimajući u obzir ciljane zemlje operativnih sastavnica projekta;

— tehnička pomoć zemljama u reviziji zakonodavstva i normativnog okvira uzimajući u obzir međunarodne standarde, unutarnje usklađivanje ovlasti, kao i uključivanje rodne perspektive;

— razvoj regionalnih standarda za fizičku sigurnost i upravljanje zalihama te za uništavanje SALW-a i streljiva;

— osmišljavanje regionalnih preporuka za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja povezanog sa zlouporabom vatrenog oružja;

— izrada elektroničke baze podataka kako bi se olakšao pristup standardima za vatreno oružje i drugim relevantnim smjernicama (npr. CIFTA-i, oglednom zakonodavstvu, Modularnom kompendiju o provedbi kontrole malog oružja (MOSAIC) i međunarodnim tehničkim smjernicama za streljivo (IATG)) u cilju olakšavanja pristupa standardima za različita područja u vezi s kontrolom vatrenog oružja i njihove upotrebe putem tražilice i kategorizacije standarda s pomoću oznaka koje bi korisnicima omogućile da brzo pronađu sva povezana pravila za određeno područje interesa.

**Rezultati**

— pružena je zakonodavna pomoć za poboljšanje nacionalnog normativnog okvira za vatreno oružje, uzimajući u obzir međunarodne standarde i rodnu perspektivu, u najmanje šest zemalja regije;

— regionalni standardi za fizičku sigurnost i upravljanje zalihama (PSSM) osmišljeni su i distribuirani svim državama članicama OAD-a;

— regionalni standardi za uništavanje SALW-a i streljiva osmišljeni su i distribuirani svim državama članicama OAD-a;

— regionalne preporuke za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja povezanog sa zlouporabom vatrenog oružja osmišljene su i distribuirane svim državama članicama OAD-a;

— elektronička baza podataka o standardima i smjernicama za SALW izrađena je i stavljena na raspolaganje za upotrebu u zemljama.

**Cilj br. 2: poboljšati operativnu sposobnost nacionalnih tijela za označivanje, praćenje, skladištenje i uništavanje vatrenog oružja**

**Aktivnosti**

— osmišljavanje i pružanje specijaliziranog osposobljavanja za nacionalno osoblje u području PSSM-a, označivanja SALW-a i streljiva i vođenja evidencije o njima te njihova uništavanja. Održat će se regionalne radionice za osposobljavanje na kojima će osoblje moći i razmjenjivati dobre prakse i poboljšati suradnju, kao i nacionalni tečajevi usmjereni na posebne potrebe svake zemlje;

— napredno osposobljavanje za uklanjanje eksplozivnih sredstava za tehničare iz zemalja u partnerstvu s Ministarstvom obrane Španjolske;

— tehnička pomoć i resursi za provedbu nacionalnih planova za uništavanje oružja i zastarjelog ili zaplijenjenog streljiva, ili njegovih viškova;

— tehnička pomoć i potpora za označivanje vatrenog oružja i vođenje evidencije, uključujući nabavu potrebne opreme;

— izrada planova održivosti sa zemljama koje primaju potporu u okviru projekta.

**Rezultati**

— provedeni su postupci uništenja vatrenog oružja i streljiva u najmanje 10 zemalja, pri čemu je uništeno najmanje 150 tona streljiva i 35 000 primjeraka SALW-a koji su zaplijenjeni, zastarjeli, nesigurni i/ili višak;

— najmanje 200 nacionalnih djelatnika osposobljeno je za uništavanje SALW-a i streljiva;

— tehnička pomoć pri označivanju vatrenog oružja i vođenju evidencije o njemu pružena je u najmanje 12 zemalja;

— najmanje 150 nacionalnih djelatnika osposobljeno je za označivanje i vođenje evidencije;

— unaprijeđeni su nacionalni sustavi za registraciju vatrenog oružja u najmanje tri zemlje;

— poboljšana je sigurnost institucijskih zaliha u najmanje 10 zemalja;

— provedena su dva regionalna seminara o dobrim praksama u području fizičke sigurnosti i upravljanja zalihama, uz certificiranje najmanje 80 službenika iz najmanje 15 zemalja;

— najmanje 45 djelatnika iz 10 zemalja certificirani su kao tehničari za uklanjanje eksplozivnih sredstava certifikatom 3. stupnja za uklanjanje eksplozivnih sredstava (UES);

— alati i smjernice za izradu nacionalnih akcijskih planova izrađeni su i dostupni zemljama koje primaju pomoć u okviru projekta;

— nacionalna tijela u najmanje 20 % zemalja koje primaju pomoć izradila su i potvrdila nacionalne akcijske planove.

**Cilj br. 3: optimizirati kontrolu malog oružja upotrebom alata informacijske tehnologije**

**Aktivnosti**

— programiranje elektroničkog sustava za regionalni mehanizam za komunikaciju o zakonitom prijenosu vatrenog oružja i streljiva (MCTA), regionalnog mehanizma za obavješćivanje i razmjenu informacija o zakonitom prijenosu vatrenog oružja, čiji su okvir i tehnički zahtjevi osmišljeni tijekom I. faze. On odražava pozitivno iskustvo Europske unije te će se njime zemljama omogućiti brzo utvrđivanje ranjivosti i rizika od preusmjeravanja u međunarodnoj zakonitoj trgovini vatrenim oružjem i obavješćivanje o njima. S obzirom na to da gotovo 50 % zemalja u regiji nema nacionalni elektronički sustav za izdavanje dozvola, istražit će se mogućnost programiranja sustava na način kojim bi se zemljama omogućilo da ga upotrebljavaju kao svoje nacionalne sustave;

— uvođenje elektroničkog sustava za mehanizam MCTA kao pilot-faze, uz osposobljavanje nacionalnih tijela i uključivanje potrebnih ispravaka;

— nadogradnja virtualne zajednice za razmjenu informacija, osmišljene tijekom I. faze, kako bi ona postala hemisferska platforma znanja za vatreno oružje, s funkcijama kao što su: i. automatsko podnošenje i praćenje podataka o sustavu kontrole vatrenog oružja i statusu provedbe CIFTA-e; ii. repozitorij nacionalnih tijela; iii. kontrolna ploča za vizualizaciju statusa i sveobuhvatnosti sustava za kontrolu vatrenog oružja;

— ažuriranje i širenje softvera za kontrolu inventara SALW-a i streljiva na zemlje u regiji koje bi mogle imati koristi od tog informatičkog rješenja osmišljenog tijekom I. faze.

**Rezultati**

— elektronički sustav za regionalni mehanizam za komunikaciju o zakonitom prijenosu vatrenog oružja i streljiva (MCTA) programiran je i proveden, kao pilot-projekt, u pet zemalja;

— poboljšan je softver za kontrolu inventara SALW-a i streljiva na temelju povratnih informacija korisnika i proveden je u još barem četiri zemlje;

— osmišljena je hemisferska platforma znanja za vatreno oružje s registriranim kontaktnim točkama u najmanje 15 zemalja;

— sastanci nacionalnih kontaktnih točaka održavaju se dvaput godišnje radi poticanja dijaloga i suradnje.

**Cilj br. 4: ojačati otpornost zajednice na nasilje počinjeno vatrenim oružjem i smanjiti pristup nezakonitom i/ili neželjenom vatrenom oružju**

**Aktivnosti**

— proširenje metodologije programa OASIS na još barem jednu zajednicu koja je znatno pogođena nasiljem vatrenim oružjem. Programom OASIS nastoji se promicati društveno odgovorno ponašanje u zajednicama koje su teško pogođene nasiljem vatrenim oružjem; on uključuje početnu procjenu zajednice i dostupnih mehanizama za sprečavanje nasilja i pružanje pomoći žrtvama. Programom se pružaju svakodnevne izvannastavne aktivnosti ugroženim mladima i osposobljavanje za više lokalnih dionika u zajednicama o sprečavanju nasilja i pružanju pomoći žrtvama;

— otvaranje referentnog centra u zajednici za pomoć žrtvama, obiteljima i svjedocima nasilja i kaznenih djela počinjenih upotrebom vatrenog oružja kako bi se prekinuli ciklusi nasilja;

— osmišljavanje regionalnog obrazovnog programa osposobljavanja u cilju sprečavanja rodno uvjetovanog nasilja i suočavanja s tim pitanjem;

— osmišljavanje i provedba najmanje dviju kampanja za prikupljanje oružja u zajednici, uključujući edukativne strategije za senzibilizaciju stanovništva i poticanje dobrovoljne predaje oružja. U kampanjama će se istaknuti veza između rodno uvjetovanog nasilja i zlouporabe vatrenog oružja jer se većinu žrtava rodno uvjetovanog nasilja zastrašuje ili usmrćuje tim oružjem ([5]);

— potpora nacionalnim i lokalnim tijelima u prikupljanju, skladištenju, prijevozu i uništavanju prikupljenog SALW-a i streljiva. To će se izvršiti u koordinaciji s aktivnostima koje se provode u okviru cilja projekta br. 2 kako bi se optimizirali resursi.

**Rezultati**

— u najmanje dvije zajednice koje čine žarišne točke poboljšane su sposobnosti za potporu ugroženim mladima, pomoć žrtvama i preživjelima te sprečavanje nasilja vatrenim oružjem;

— poboljšane su životne vještine najmanje 160 učenika iz dviju zajednica koje čine žarišne točke putem osposobljavanja i svakodnevnih aktivnosti nakon nastave;

— najmanje 150 oblikovatelja politika, vladinih službenika, pružatelja usluga, čelnika u zajednici, nastavnika, roditelja i predstavnika civilnog društva osposobljeno je za sprečavanje i zaustavljanje rodno uvjetovanog nasilja te pomoć žrtvama;

— otvoren je i radi jedan referentni centar za osobe koje su preživjele nasilje, obitelji i svjedoke;

— osmišljene su i provedene najmanje dvije kampanje za prikupljanje oružja u zajednici.

**Cilj br. 5: razviti srednjoamerički plan za vatreno oružje kako bi se zemlje opremile praktičnim upravljačkim alatom s pomoću regionalnog koordiniranog pristupa utemeljenog na dokazima**

**Aktivnosti**

— izrada metodologije za osmišljavanje srednjoameričkog plana, uz savjetovanje sa stručnjacima u tom području i uz potvrdu zemalja;

— izrada procjene potreba, uz savjetovanje s vladama Srednje Amerike;

— izrada nacrta srednjoameričkog plana za vatreno oružje, uzimajući u obzir procjenu potreba, međunarodne pravne okvire i dobre prakse;

— potvrđivanje nacrta plana u okviru kruga savjetovanja sa zemljama i dionicima; i

— vanjska komunikacija i informiranje u cilju mobilizacije partnera za potporu provedbi srednjoameričkog plana za vatreno oružje.

**Rezultati**

— metodologija za izradu plana razrađena je i potvrđena s dionicima;

— procjena potreba izrađena je kako bi se utvrdile glavne prijetnje, nedostaci, ranjivosti i prioriteti zemalja Srednje Amerike;

— održane su dvije radionice za prikupljanje doprinosa i povratnih informacija o nacrtu srednjoameričkog plana za vatreno oružje, uz sudjelovanje nacionalnih tijela i organizacija koje djeluju u tom području;

— srednjoamerički plan izrađen je i predstavljen zemljama regije;

— osmišljena je komunikacijska kampanja u cilju širenja srednjoameričkog plana za vatreno oružje, dobivanja njegova političkog odobrenja i prikupljanja potpore partnera za njegovu provedbu.

([5]) https://unoda-web.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/07/MOSAIC-06.10-2017EV1.0.pdf.

5. **Trajanje**

Ukupno procijenjeno trajanje sveobuhvatne regionalne II. faze bit će 36 mjeseci.

6. **Subjekt zadužen za tehničku provedbu**

Tehnička provedba programa povjerena je Odjelu javne sigurnosti Glavnog tajništva Organizacije američkih država (DPS/OAD). Odjel javne sigurnosti OAD-a u povoljnom je položaju kad je riječ o pružanju potpore zemljama Sjeverne i Južne Amerike s obzirom na njegovu dvostruku ulogu tehničkog sutajništva CIFTA-e te tehničkog i operativnog tijela OAD-a u tom području. U toj ulozi Odjel javne sigurnosti OAD-a provodi projekte i programe kojima se podupiru države članice OAD-a u ispunjavanju obveza u vezi s jamčenjem sigurnosti nacionalnih zaliha vatrenog oružja, provedbom zakonodavnih mjera kako bi nezakonita proizvodnja vatrenog oružja i trgovanje njime bili utvrđeni kao kaznena djela u okviru nacionalnog prava, obvezom označivanja vatrenog oružja i razmjenom informacija s drugim potpisnicima CIFTA-e o informacijama za praćenje i obrascima nezakonitog trgovanja. Nijedna druga regionalna ni podregionalna organizacija koja sveobuhvatno pokriva oba američka kontinenta nema politički utjecaj, tehničku stručnost ni geografski doseg da pruži potporu i pomoć svim američkim državama.

Tijekom II. faze Odjel javne sigurnosti OAD-a ujedno će nastaviti s koordinacijom i suradnjom s drugim institucijama i organizacijama u provedbi projekta. Odjel javne sigurnosti OAD-a uključio je niz takvih institucija i organizacija u I. fazi i očekuje da će nastaviti surađivati na konkretnim pitanjima u cilju promicanja inicijative u regiji, uključujući Regionalni centar Ujedinjenih naroda za mir, razoružanje i razvoj u Latinskoj Americi i na Karibima (UNLIREC), Provedbenu agenciju Karipske zajednice za kriminal i sigurnost (CARICOM IMPACS), Međuamerički odbor za obranu, Savjetodavni tim za upravljanje streljivom Međunarodnog centra za humanitarno razminiranje u Ženevi (AMAT - GICHD), organizaciju Golden West Humanitarian Foundation, INTERPOL, Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a i Centar za osposobljavanje u području humanitarnog razminiranja Ministarstva obrane SAD-a. Odjel javne sigurnosti usmjeren je na uspostavu bliskog odnosa sa svim navedenim subjektima koji također djeluju u tom području kako bi se maksimalno povećale koristi od djelovanja zahvaljujući komplementarnosti stručnog znanja organizacija. Odjel javne sigurnosti OAD-a tijekom II. faze posebice će nastojati ojačati suradnju s podregionalnim organizacijama, kao što su CARICOM-IMPACS i SICA (Sustav integracije srednjoameričkih država), kako bi se podržala provedba karipskog plana za vatreno oružje i koordiniralo osmišljavanje srednjoameričkog plana za vatreno oružje.

7. **Relevantnost**

A. **„Osiguravanje oružja, zaštita građana”: strategija EU-a protiv nezakonitog vatrenog oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva, koju je Vijeće donijelo 19. studenoga 2018.**

Ciljevi, aktivnosti i očekivani rezultati ovog projekta usklađeni su s ciljevima i pristupom strategije Europske unije naslovljene „Osiguravanje oružja, zaštita građana”. S tim u vezi, Vijeće Europske unije odlučilo je financirati I. fazu te inicijative kako bi se poticali multilateralizam i sinergija između Europske Unije i OAD-a u cilju smanjenja oružanog nasilja i kriminalnih aktivnosti te je razmotrilo prioritete utvrđene u strategiji. Kao nastavak tih napora, u II. fazi zadržavaju se navedena paradigma i pristup te se rad Europske unije u tom području na globalnoj razini nadopunjuje usmjeravanjem na regiju koja je teško pogođena širenjem i prekomjernim gomilanjem SALW-a te trgovanjem njime.

Konkretno, II. faza odražava sljedeće prioritete strategije:

2.1. jačanje normativnog okvira: aktivnostima iz cilja br. 1 djelovanja nastoji se osigurati da zemlje usklade svoje zakonodavstvo s međunarodnim standardima i imaju na raspolaganju alate za bolju provedbu konvencija;

2.2.2. kontrolu izvoza vatrenog oružja i pripadajućeg streljiva: osmišljavanje elektroničkog alata za mehanizam MCTA, u pogledu cilja br. 3 usmjereno je na važnost kontrole zakonite trgovine kako bi se izbjegla preusmjeravanja na nezakonito tržište;

2.2.3. sigurno upravljanje zalihama SALW-a i streljiva: cilj br. 2 sadržava niz aktivnosti usmjerenih na PSSM, uključujući osposobljavanje službenika, te tehničku i materijalnu pomoć za unapređenje praksi i objekata, u skladu s međunarodnim standardima MOSAICS-a i IATG-ova;

2.2.4. odgovorno zbrinjavanje SALW-a i pripadajućeg streljiva: cilj br. 2 uključuje osposobljavanje, materijalnu pomoć, nadzor i certifikaciju za postupke uništenja vatrenog oružja i streljiva u zemljama kojima je to potrebno;

2.2.5. transverzalna pitanja: cilj br. 3 uključuje niz informatičkih rješenja i alata za poticanje suradnje i razmjene informacija diljem zemalja regije.

Kako bi se maksimalno povećao učinak tih aktivnosti, Odjel javne sigurnosti OAD-a podupirat će komplementarne aktivnosti, uključujući smanjenje potražnje za vatrenim oružjem provedbom preventivnih djelovanja i programa prikupljanja te izradu srednjoameričkog plana kao konkretnog alata za koordinaciju i poboljšanje napora u toj regiji.

B. **Odluka Vijeća EU-a 2011/428/ZVSP od 18. srpnja 2011. za potporu aktivnostima Ureda Ujedinjenih naroda za poslove razoružavanja radi provedbe Akcijskog programa Ujedinjenih naroda za sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje nezakonitog trgovanja malim i lakim oružjem u svim njegovim aspektima** ([6])

Odlukom Vijeća promiču se tri glavna cilja: 1. provedba Akcijskog programa UN-a za sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje nezakonitog trgovanja malim i lakim oružjem u svim njegovim aspektima, na globalnoj i regionalnoj razini; 2. potpora provedbi Međunarodnog instrumenta za praćenje (ITI) i 3. potpora izradi i provedbi tehničkih smjernica UN-a za upravljanje zalihama streljiva.

Svaki od tih ciljeva u skladu je s općim ciljevima posebnih odredaba Međuameričke konvencije protiv nezakonite proizvodnje vatrenog oružja, streljiva, eksploziva i drugih povezanih materijala te trgovanja njima (CIFTA) i njezinim djelovanjima. U CIFTA-i se utvrđuje nekoliko obveznih preporuka državama strankama, uključujući utvrđivanje nadležnosti za kaznena djela; obvezno označivanje vatrenog oružja; vođenje evidencije o praćenju; poboljšanje kontrole prijenosa; i međudržavnu suradnju. Djelovanjem CIFTA-e za razdoblje 2018.–2022. jačaju se ciljevi država stranaka CIFTA-e u tim područjima u skladu s Akcijskim programom UN-a i Protokolom protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Odjel javne sigurnosti OAD-a i dalje provodi operativne programe za potporu zemljama u izgradnji njihovih sposobnosti za ispunjavanje obveza u okviru CIFTA-e. II. faza osmišljena je kako bi se ta pomoć nastavila pružati, uzimajući u obzir prioritete koje su države stranke CIFTA-e utvrdile u djelovanju za razdoblje 2018.–2022., a posebno sljedeće: 1. označivanje i praćenje vatrenog oružja; 2. uvoz i izvoz; 3. zakonodavne mjere; i 4. upravljanje zalihama i njihovo uništavanje.

8. **Izvješćivanje**

Odjel javne sigurnosti OAD-a pripremat će redovita izvješća u skladu s dogovorenim sporazumom o delegiranju.

9. **Ukupni trošak**

Ukupna procijenjena financijska sredstva koja se traže od EU-a za provedbu II. faze iznose oko 4,2 milijuna EUR. Glavno tajništvo OAD-a osigurat će doprinose u naravi za provedbu programa i zatražiti drugu potporu u naravi (kao što je ona koju pruža španjolska vlada u I. fazi).

([6]) SL L 188, 19.7.2011., str. 37.